

Іван  
ДРАЧ

*Крила*

---

---

Поезії 1980—1990 років

Харків  
«ФОЛІО»  
2016



Із збірки  
«АМЕРИКАНСЬКИЙ ЗОШИТ»  
1980

ЄВШАН-ЗІЛЛЯ

Свиснув Овлур за рікою...

*Максим Рильський*

Хто кричить до божевілля,  
Наче зойк стріли з полону?  
Хто розвозить євшан-зілля  
По усьому Вавилону?

Тьохнув Овлур за рікою —  
За Гудзоном, Потомаком  
І на схід повів рукою  
Золотим солярним знаком.

Хто, кого й чому тримає  
За єдвабні гострі поли?  
Все, що є, того немає.  
Сон не збудеться ніколи.

Моторолер сновигає  
І курить тим давнім зіллям.  
Юна курява лягає —  
Пахне сивим божевіллям.

По усіх по Вавилонах  
Євшан-зілля хтось розвозить.  
І в бензинових колонах  
Того чаду більш, ніж досить.

---

Хтось пірнув до кока-коли,  
Лют на світ з жури-похмілля,  
А над ним правічні бджоли  
Бомблять чадом з євшан-зілля.

Хтось в комп'ютерному чаді  
Швидкостям складає шану —  
Діти ж, числами зачаті,  
Підуть пішки до євшану!

Соловей-Розбійник свище —  
Стелить долу хмарочоси.  
Беріть глибше — будьте вище!  
Пийте свої древні роси.

Євшан-зілля десь з Русі те.  
Той полин кістками приємлю.  
Й ви приходьте, попросіте,  
Проломіть коліньми землю...

---

## ДМИТРОВІ ПАВЛИЧКУ

Це було в Нью-Йорку у собвеї —  
Далеченько від землі своєї.  
Йшли ми вдвох підземним переходом  
Ввечері з намореним народом,  
Що вертав додому по роботі  
У задумі тлумній, у журботі.  
А вгорі — казилися машини  
Й місяць сяйвом мідної грошини  
Захлинався від купюр неону,  
Геть пірнав в масний собвей Гудзону.  
Раптом — що це? Щось народ минає,  
Може, це видіння чи мана є,  
Але люд сахається і кроку  
Надає, щоб не вступить в мороку,  
Та всього буває в переходах.  
Бачимо, аж негр лежить на сходах,  
Долілиць лежить, а хоче встати,  
Ноги неслухняні, наче з вати.  
Все як є. І кров. І звичний острах  
Геть тікає в черевиках гострих.  
Може б, ми теж прошмигнули мимо,  
Але ж вдвох ішли ми незборимо,  
Ледь презирнулись — і до нього —  
Лютого. Кривавого. Брудного.  
Нас так вчили: люди, школа, мати, —  
Як людина впаде — підіймати.  
Підіймаєм — він на нас як глипне,  
Хто прилип — навіки той одлигине!  
Як побачив, що це двійко білих,  
Ще й таких нахабних, осмілілих,  
Звівся п'яно, сивий і жорстокий —  
Розметав нас люто на два боки!

---

Хто були йому ми? Комуністи?!  
Просто — двоє білих, що полізти  
Осмілили в його гетто чорне —  
Страдницьке, відрубне і відпорне.  
Осторого! Стань ти нам на чати!  
Джеймса Болдуїна варт читати,  
Щоб відчути негритянський відрух,  
Повен сопуху і повен вітру...  
Йшли ми далі. Вийшли із сабвею,  
Потім йшли вже рідною землею,  
Де нас вчили люди, школа, мати, —  
Як людина впала — підіймати!  
Я сліди опришка розпечатував  
На стежинах твого Стопчатова,  
Ти відчув, як гайдамацьки їжитья  
Шал стежини у моїх Теліжинцях.  
Під крилом об'єданого неба  
Обняла нас Арка Вереснева —  
Лючка й Роська — дві далекі річки,  
Та Дніпро годують як потічки:  
Тут географ зразу стане гопки,  
Шпилим його римою в дві кнопки!  
Якось на Стефаниковім святі  
Роздавав дари ти в своїй хаті,  
Де батьків лиш тіні вже витали,  
Щоб Стопчатів гості пам'ятали.  
Як я не крутився, не ламався,  
Мені костур із Карпат дістався,  
Щоб дороги запрагав я люто  
І щоб ти сахалася, Облудо,  
Цього бука з візерунком друга,  
Щоб його ні Заздрість, ні Наруга  
Не поїли шашелем пімстливим  
В холоднечі, у спекоти й зливи...

---

Скільки нам ще треба підіймати!  
А себе непросто як здійсмати,  
Щоб ловити вічну ту Жар-Птицю,  
Та твою карпатську патерицю  
Я тримаю твердо і несхибно.  
Чую я, а цього двом потрібно, —  
Коренем вросла в мою десницю!

Ні олжа, ні підступ, ані слава —  
Баба солодкава і лукава,  
Ні щемливі стрекоти сороки,  
Що на скрипку грають у два боки,  
Роз'єднати тільки — в них мета є! —  
Брате, нас ніщо не розметає,  
Як народ наш, що з'єднався в долі, —  
У раїні спільній, у тополі  
Скільки нам облогів ще орати!  
Вдвох ніколи не дамо ми ради —  
Вийдемо із вірними братами,  
Щедро нагодовані вітрами.  
Спільна в нас і доля, і мета є,  
Брате, нас ніхто не розметає!  
Важко як себе в собі підняти!  
Важко як підняти світ на ноги,  
Щоб підвівся він без остороги  
І пішов без ради і поради.  
Часто він, як неф той, у зневірі  
Нипає в собі — в лихому звірі,  
Але є в нас дружби патериці,  
Є в нас вірні і тверді десниці,  
І, як вчила нас Україна-мати,  
Треба йти і треба підіймати!